

EROZAN, ABDULLAH EROL (d. 1962)*

Aşçı

Bayram DURBİLMEZ

Anahtar Kelimeler: Erozan, Âşık Edebiyatı, Sorgun, Yozgat, 20. Yüzyıl Türk Edebiyatı

Asıl adı Abdullah Erol olan âşık 1962’de Yozgat’ın Sorgun ilçesine bağlı Karalık köyünde doğar. Annesi Emine, babası Halis’tir. Altı çocuklu bir ailenin beşinci çocuğudur. Kardeşleri Fehmi, Sabire, Cemile, Mustafa ve Hüsne’dir. Topuz Hacıgil sülâlesindendir. İlkokulu köyünde okur. Yoksulluk sebebiyle ortaokulu okuyamaz. 1971’de gurbete çıkarak geçimini temin etmeye çalışır. 1978-1981 yılları arasında Almanya’ya gider. Almanya’da kaçak işçi olarak çalışır. 1983-1985 yılları arasında askerlik görevini yerine getirir. 1987’de, aynı köyden Aysel ile evlenir. İmamgiller sülâlesinden Aysel’in annesi Sultan, babası Abdullah’tır. Üç oğlu, bir kızı dünyaya gelir. Çocuklarının adları sırasıyla Halis (d. 1988), Kürşat (d. 1989), Fatih (d. 1991) ve Hilal Sultan’dır (d. 2004).

Sorgun Lisesi öğrenci pansiyonunda aşçı olarak görev yapar. İlkokul üçüncü sınıf öğrencisi iken şiir yazmaya başlar. 1974’te İstanbul’da Mahmut Erdal’ın tavsiyesi üzerine saz çalmaya başlar. 1976’da, İzmir’de düzenlenen bir yarışmaya katılarak ikinci olur. 15-16 yaşlarında sevdalanarak saza, söze yönelir. Saz çalmayı öğrenerek sevda türküleri söylemeye başlar. Hüzni Baba, Şifaî, Dindarî, Türkmenoğlu, İkrâmî, Sıdkı Baba gibi usta âşıkların deyişlerini dinler. Önceleri usta malı deyişler söylerken zamanla kendi deyişlerini de söylemeye başlar. Erozan mahlasını kendisi alır. Yozgat ve çevresindeki yarışmalara katılarak tanınmaya başlar. Sazı eşliğinde söylediği türküleriyle ve yanık sesiyle ünlenir. Cumhuriyetin 66. yılında Yozgat’ın Sorgun ilçesinde düzenlenen Yozgat ve çevresindeki yarışmalara katılarak tanınmaya başlar. Sazı eşliğinde söylediği türküleriyle ve yanık sesiyle ünlenir. Cumhuriyetin 66. yılında Yozgat’ın Sorgun ilçesinde düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada ikinciliğe lâyık görülür. Daha sonra Tekirdağ, Konya, Kars, Manisa, Ankara, İstanbul gibi çeşitli şehirlerde yapılan bazı âşık programlarına da katılarak sanatını sergiler. Sorgun Yazarlar Şairler Derneği/SOYAŞAD ve Sorgun Ozanlar, Şairler ve Yazarlar Derneği/SOYDER, Karalık Köyü Halil Baba Kültür ve Yardımlaşma Derneği kurucularındandır. SOYDER/Sorgun Ozanlar, Şairler ve Yazarlar Derneği ve Karalık Köyü Halil Baba Kültür ve Yardımlaşma Derneğine yönetim kurulu başkanı seçilir. Sorgun’da her yıl Geleneksel Âşıklar Bayramı düzenlemeye başlar. Türkiye’nin dört bir tarafından âşıkları davet ederek Yozgatlı âşıklarla tanıştırır. Sivaslı Âşık Derdiyar Sorgun’a yerleşince onunla dost olarak âşıklıkta bilgi ve görgüsünü geliştirir. Hıdrellez ve Bahar Şenliği yarışmasında dereceler kazanır. 2010’da, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Halk Ozanı” kimliği ve belgesi verilir. Tekirdağ’ın Çorlu ilçesine taşınır. Orada Çorlu Ozanlar Derneğini kurarak yönetim kurulu başkanı olur.

Şiirlerini hece ölçüsünün 8, 11 ve 14'lü kalıplarıyla meydana getirir. Şiirlerinin nazım birimi genellikle dördlük olan âşğın bazı şiirlerinin beş dizeli bentlerle oluştuğu görülür. Nazım biçimlerinden koşma, semâ ve destanlar söylemiş/yazmıştır. Sazı eşliğinde yanık sesiyle türküler söylediği için “türkücü âşık” ve millî konularda söylediği destanlardan hareketle “destancı âşık” olarak da tanınır. Üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz ve on bir haneli şiirleri bulunmaktadır. Söz gelimi 1992’de meydana gelen Erzincan depremini konu edinen destanı hecenin sekizli kalıbıyla ve dokuz dördlükten oluşur (Özsoy, Aslan ve Durbilmez 1992: 177- 178; Durbilmez 2015a: 50- 83). Sorgun yöresi Türkmen ağızlarını yansıtan mahallî söyleyişler belirgindir. Ayrıca geleneğin belirlediği ortak üslûp özellikleri öne çıkar. Çünkü “özgün şiirler söyleme” iddiasında bulunmayan âşık bir gelenek temsilcisidir. Edebî sanatlardan ve çeşitli kalıp sözlerden yararlanma yoluna gider. Ayrılık, gurbet, sıla hasreti, zamandan şikâyet, feleğe sitem, aşk, tabiat, millî birlik ve beraberlik, Türk Dünyası sevgisi, insan sevgisi ve hoşgörü, ölüm duygusu, din ve tasavvuf konulu şiirleri çoktur. Bu konular arasında yoksulluk, gurbet, sıla hasreti, Atatürk ve Cumhuriyet öne çıkar. Söz gelimi 14 heceli ve beş dizeli on bir bentten oluşan, Cumhuriyet konulu bir şiirinde âşğın bu yönü belirgindir. Yozgat’ta yapılan âşıklar arası şiir yazma yarışmasında ikinci olan bu şiirin ilk ve son bentleri şöyledir: “Saldırmıştı yurduma altı azgın canavar/ Rus, İtalya, Fransa, Yunan, İngiliz Bulgar/ İstanbul’da sarayı teslim alınca bunlar/ Tüm yurttan Kemal Paşa uyandırdı milleti/ Yirmi dokuz Ekim’de kurduk Cumhuriyeti/ (...)// Bugün Cumhuriyetin altmış altıncı yılı/ şanlı Türk milletinin tarihi zaferle dolu/ Erozan destan yazar, okur mızrabı teli/ O büyük Ata’mızın bizedir emaneti/ Yine kutlamaktayız bugün Cumhuriyeti” (Sakaoğlu ve Karadavut 1998: 3- 5). Rauf Denктаş (Durbilmez 2014: 251- 252) ve Kıbrıs (Durbilmez 2014: 253- 254) konulu destanları da edebî kişiliğini yansıtan şiirlerindendir.

Nazım türlerinden güzelleme, taşlama, yiğitleme, ağıtlama, öğütme, methiye ve sitemleme/yakınma türlerinde şiirleri bulunduğu görülür. Şiirlerinde zaman zaman karşılaşılan ölçü ve kafiye bozuklukları, sanatını sazı eşliğinde ve yanık sesiyle sergilediği için fazla dikkat çekmez. Ses bantlarını/plâklarını dinlediği âşıklardan, yayımlanan âşık kitaplarından, dinlediği radyo ve televizyon programlarından ve Sorgun’da, Perşembe pazarında satılan âşık destanlarından, halk kitaplarından etkilenir. Etkilendiği âşıklar arasında Âşık Veysel Şatıroğlu, Reyhanî, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Gül Ahmet Yiğit, İmamî, Ozan Hilmi Şahballı, Ozan Arif, Ozantürk, (Yozgatlı) Türkmenoğlu, Nuranî, Kul Hâkî, Muradî ve özellikle de Derdiyar bulunmaktadır. Yetiştirdiği sözlü kültür ortamında dinlediği Bey Böyreğ ile Akkavak Kızı, Arzu ile Kamber, Kerem ile Aslı, Elbeyoğlu, Sürmeli Bey, Karacaoğlu ile Karakız, Gündeşlioğlu, Tahir ile Zühre gibi hikâyeleri öğrenerek anlatır.

Bayram Durbilmez’in hazırladığı *Sorgun ve Yöresi Ağızları* (Kayseri 1991) adlı bitirme tezinde hayatı ve şiirleri hakkında geniş bilgi verilir (Özsoy vd. 1992: 220; Sakaoğlu ve Karadavut 1998: 245; Doğan 2005: 186). 1992’de *Esir Türkler*, 1997’de *Vatan İçin* adlı ses bantlarını çıkarır.

Kaynakça

- DOĞAN, D. (2005). *Yozgat Şair ve Yazarlar Ansiklopedisi*. Yozgat: Sılam Yay.
- DURBİLMEZ, B. (1991). *Sorgun ve Yöresi Ağızları*. Bitirme Tezi. Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
- DURBİLMEZ, B. (2007). “Âşık Tarzı Şiirlerde Sözlü Tarih (Kayserili ve Yozgatlı Âşıkların Şiirlerinden Örneklerle)”. *II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni (10-12 Nisan 2006)- Bildiriler*, Kayseri. 299-317.
- DURBİLMEZ, B. (2014). “Yozgatlı Halk Şairlerinin Diliyle Kıbrıs”. *Prof. Dr. Ali Çelik Armağanı*. Hzl. C. Gökşen. Ankara: Akçağ Yay. 139-266.
- ÖZSOY, B. S., NAMIK ASLAN, B. D. (1992). *Destanlarla Erzincan*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yay.
- SAKAOĞLU, S. Z. K. (1998). *Âşıkların Diliyle Cumhuriyet*. Ankara: TDK Yay.

* Bu madde, Bayram DURBİLMEZ, "EROZAN, Abdullah Erol", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/erozan-abdullah-erol> adresinden Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü tarafından verilen izinle alınmıştır.